

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto 8.10.2025

Antti Kaihovaara

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Määrärahat

MOMENTTI	TAE 2025	TAE 2026
32.50.03	2 559 000	2 109 000
32.50.30	498 774 000	349 744 000
Yhteensä	501 333 000	351 853 000

- Momenttien 32.50.03 ja 32.50.30 määrärahat ovat noin 350 milj. euroa vuonna 2026.
- Laskua edellisvuoteen on noin 150 milj. euroa, mutta muutos johtuu pääosin perustoimeentulon siirrosta momentille 33.10.57 (Perustoimeentulotuki).
- Momentin 32.50.30 korvausten piirissä olevista noin 75 % on ukrainalaisia. Määrärahojen arvioidaan laskevan merkittävästi vuodesta 2027 alkaen.
- Hallituksen kotoutumista koskevat säästöt hallituskauden aikana ovat arviolta noin 80-100 milj. euroa vuosina 2025-2028.

Hallituskauden arvioidut säästöt

Säästö	2024	2025	2026	2027	2028
Lasketaan pakolaiskiintiö 500 henkilöön vuodessa		6 471 000	10 784 000	15 097 000	17 254 000
Lyhennetään kotoutumisen edistämisestä kunnalle ja hyvinvointialueelle maksettavan laskennallisen korvauksen maksuaikaa				34 023 000	34 500 000
Lasketaan kotoutumislain mukainen aikuistumisen tuen saamisen ikäraja samalle tasolle kuin lastensuojelun jälkihuollossa (25 v. > 23 v.)	400 000	800 000	800 000	800 000	800 000
Alennetaan tulkitsemisesta aiheutuvien kustannusten korvaustasoa samassa yhteydessä jossa tulkitsemisen kustannukset sisällytetään osaksi laskennallista korvausta		3 100 000	3 100 000	3 100 000	3 100 000
Toteutetaan kotoutumispalvelujen uudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan.				15 000 000	15 000 000
Alennetaan kotoutumiskoulutuksen korvausta vastaamaan laskeneita kustannuksia.		8 400 000	6 100 000	3 500 000	3 600 000
Laskennallisen kuntakorvauksen alentaminen 100 euroa/v., 18 vuotta täyttäneet.				1 800 000	900 000
Lyhennetään toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausaikaa / Lakkautetaan perustoimeentulon korvaus momentilta 32.50.30 ja leikataan laskennallista korvausta		63 000 000	57 000 000	30 000 000	16 000 000
Yhteensä	400 000	81 771 000	77 784 000	103 320 000	91 154 000

Arvioita säästöjen vaikutuksista

- Säästöt kohdistuvat ensisijaisesti kuntiin (83-87 %) ja huomattavasti vähemmän hyvinvointialueille (13-17 %). Säästöjen todellinen määrä eri vuosina on sidoksissa momentin piirissä olevien henkilöiden määrään.
- Osan säästöistä odotetaan toteutuvan täysmittaisesti (esim. pakolaiskiintiön lasku), mutta osa siirtää käytännössä vastuuta kotoutumisen edistämisestä ja/tai säästötoimenpiteistä kunnille (esim. säästö laskennallisesta korvauksesta).
 - Myös valtiontalouden säästöt voivat jäädä arvioitua pienemmiksi, sillä hyvinvointialueiden rahoitus tulee pääosin valtiolta ja kuntien rahoitusosuuden mahdollinen kasvu näkyy valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkastuksessa.
- Merkittävä osa säästöistä kohdistuu laskennalliseen korvaukseen, jota ei ole korvamerkitty tiettyihin palveluihin. Säästöjen toteutustapa voi vaihdella kunnittain.
- Mahdollisia vaikutuksia:
 - Kotoutumisen edistämisen rahoitusta kompensoidaan kuntien muusta budjetista
 - Kotoutumisen edistämisen rahoitus vähenee ja palveluiden saatavuus ja laatu laskee
 - Kotoutumisen edistämisen palveluiden saatavuus ja laatu eriytyvät kunnittain
 - Kotoutumiskoulutukseen kohdistuvilla säästöillä on todennäköisesti työllisyyttä heikentäviä vaikutuksia

Työvoiman maahanmuutto

- Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton toimet on koottu poikkihallinnolliseen **Talent Boost –toimenpideohjelmaan**, joka pitää sisällään toimenpiteitä Suomen veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi.
 - **Work in Finland -toiminto** vastaa valtakunnallisista kansainvälisen rekrytoinnin palveluista ja niiden kehittämisestä sekä kumppanimaissa tehtävästä kumppanuuksien luomisesta ja osaajien houkuttelusta.
- Lupamenettelyn kehittämistä jatketaan: tavoitteena sekä **lyhyet käsittelyajat että tehokas valvonta ennakkollisesti ja jälkikäteen**.
- Käynnissä olevat säädös- ja selvityshankkeet:
 - Puoliväliriihen kirjauksen perusteella **arvioidaan tarvetta muihin säädösmuutoksiin erityisesti opiskelijoiden ja heidän perheidensä toimeentulohaasteiden torjumiseksi**; arviointi valmistuu vuoden 2025 lopussa osana laajempaa **haavoittuvuusselvitystä**.
 - **Kasvuyrittäjän oleskelulupamenettelyn uudistamistarpeita** arvioidaan vuoden 2025 loppuun mennessä: sujuvuuden ja turvallisuuden yhdistäminen.
 - Puoliväliriihikirjauksen mukainen **selvityshanke asiointipolun sujuvoittamisesta** asetettu.

Kotoutumisen edistämisen palvelujen siirron tilannekatsaus

- Muutoksen tarkoituksena on lisätä kotoutumisen edistämisen työelämälähtöisyyttä ja työllistymistä kotoutumisen tavoitteena. Uuden kotoutumislain myötä kuntien tulee järjestää keskeiset kotoutumisen alkuvaiheen palvelut kokoava kotoutumisohjelma ja kunnilla on myös aiempaa laajempi velvoite tavoittaa esimerkiksi kotona lapsiaan hoitavia vanhempia kotoutumispalveluihin ja ohjata työvoiman ulkopuolella olevia kohti työelämää.
- Tilastoseurannassa havaittuja huolestuttavia merkkejä:
 - Aktivointiaste on laskenut
 - Odotusajat kotoutumiskoulutukseen ovat kasvaneet
 - 1. kotoutumissuunnitelmien määrä on laskenut
- Muutoksen vaikutusten arviointi on toistaiseksi hyvin vaikeaa:
 - Suurissa järjestelmämuutoksissa alkuvaiheen haasteet ovat tyypillisiä
 - Tilastoseurannassa on ollut uuteen asiakaspalvelujärjestelmään liittyviä tilastointihaasteita
 - Vaikutukset näkyvät varsinkin kotoutuja-asiakkaiden kohdalla pitkällä aikavälillä
 - Miten erottaa muutoksen vaikutukset työmarkkinatilanteen yleisestä heikkenemisestä?

Kiitos!

antti.kaihovaara@gov.fi